

Laadukkaan tutkimusaineiston tuottaminen vaatii osaamista

Posted on 30.10.2015 by [Joonas V Vihanto](#)

[2](#)

– Laadukkaan, avoimeen käyttöön sopivan datan täytyisi syntyä tutkimusprojektin edetessä ikään kuin oheistuotteena. Muuten on todella iso työ projektin lopussa muokata aineisto hyödynnettävään kuntoon, toteaa tutkija Joonas Lehtomäki, jonka oma tutkimusryhmä ([Conservation Biology Informatics Group](#)) on avannut [osan omasta tutkimusaineistostansa](#) kotimaisen AVAA-julkaisualustan kautta.

Tutkimusprosessin myötä syntyvän laadukkaan aineiston tuottaminen edellyttää taitoja, jotka vaativat koulutusta. Lehtomäen mukaan datan hallinta ei sinänsä kuulu erityisesti avoimeen tieteeseen vaan jokaisen tutkijan perustyökalupakkiin.

– Väitän, että moni juoksee gradua aloittaessaan päin seinää, kun ei ole saanut koulutusta, siitä miten dataa pitäisi hallita. Lopputuloksena on monesti sekalainen kokoelma Excel-taulukoita, joista puolen vuoden jälkeen kukaan ei enää ota selvää. Ei edes tekijä itse.

Useimmilla tieteenaloilla käsitellään kuitenkin aineistoja, esimerkiksi biologiassa ei järjestetä juuri minkäänlaista opetusta aineistonhallintaan ja aineiston suunnitteluun.

– Yliopiston kirjastolla ja esimerkiksi Luomuksella on paljon osaamista aineistohallinnasta ja sen suunnittelusta. Erillislaitokset voisivat rakentaa uutta roolia tarjoamalla apuaan aineiston hallinnan koulutuksessa, Lehtomäki pohtii.



Suojelubiologit suojelevat dataansa

Joona Lehtomäki on itse luonnonsuojelubiologi. Hänen mukaansa juuri luonnonsuojelubiologien ja yleisemmin ekologian tutkijoiden keskuudessa tutkimusaineistoista näytetään olevan jostain syystä melko mustasukkaisia.

– Voisi ajatella, että luonnonsuojelutieteissä koettaisiin tärkeäksi datan avaaminen. Näin ei kuitenkaan ole. Tämä on hankalaa, sillä alan aineistojen avaaminen saattaisi hyödyntää yhteiskuntaa poikkeuksellisen laajasti. Akateemisen maailman lisäksi esimerkiksi järjestöt ja viranomaiset voisivat käyttää sitä.

Syyksi mustasukkaisuuteen Lehtomäki arvelee muilta aloilta tuttuja ongelmia kilpailussa muun muassa julkaisujen näkyvyydestä.

Conservation Letters -lehti julkaisi [tutkimuksen luonnon monimuotoisuuteen liittyvän alkuperäisdatan käytöstä](#). Tulosten mukaan valtaosa tutkijoista käyttäisi mieluummin muiden aineistoja, mutta ei tahtoisi jakaa omiaan.

Keppiä ja porkkanaa

Eettisestä näkökulmasta avoimeen dataan pätee sama argumentaatio kuin [avoimeen julkaisemiseen](#): julkisen rahoituksen turvin kerätty aineisto on mahdollisuuksien mukaan saatettava avoimeen käyttöön. Tämä on kuitenkin tehtävä huomioiden tutkijayhteisön omat hyödyt ja kustannukset.

– Kuulun niin sanottuun pragmaattiseen koulukuntaan, jonka mukaan eteenpäin on edettävä ruohonjuuritasolla, ei pelkästään ylhäältä hallinnon kautta. Hallinnolla ja tukipalveluilla on toki merkittävä ja tarpeellinen rooli aineistojen avaamisessa. Aina on kuitenkin mietittävä, mitä hyötyä tästä on tutkijalle, Lehtomäki kertoo.

– Toisaalta, jos odotamme, että muutos tapahtuu itsestään yhteisön sisällä, niin odotamme vielä sadan vuoden kuluttua. Tutkijayhteisö suhtautuu muutoksiin usein konservatiivisesti ja usein toki hyvästä syystä: muutosten tarpeellisuus ja hyödyllisyys on pystyttävä perustelemaan. Käytännössä jonkinlainen kompromissi – keppiä ja porkkanaa sopivassa suhteessa, hän päättää.

- Viime Verkkarissa [Joona Lehtomäki pohti avointa julkaisemista](#)

Teksti

Laura Hiisivuori
viestintäpäällikkö

Kuvat

Jussi Männistö
tietoasiantuntija